

Kostnader för kvinnor och mäns hälso- och sjukvårdskonsumtion

Avhandling vid Sahlgrenska akademien, Göteborgs universitet, institutionen för medicin, avdelningen samhällsmedicin och folkhälsa, 2018. Ingrid Osika Friberg, PhD, senior utredare på Jämställdhetsmyndigheten i Angered, Göteborg. E-post: ingrid.osika.friberg@jamy.se

Syftet med avhandlingen var att undersöka kvinnors och mäns kostnader för hälso- och sjukvårdskonsumtion på (i) övergripande regional nivå, (ii) avseende behandling av samtliga dialyspatienter inom en region och (iii) behandlingen av patienter med eksem och psoriasis på en öppen specialistmottagning. Resultaten visade att kvinnor totalt konsumerar 20 procent mer sjukvård jämfört med män. Hälften av dessa merkostnader kan härledas till sjukvårdskostnader i samband med reproduktionen, huvudsakligen förlossningsrelaterat. En ytterligare del förklaras av könsskillnader vid sjukvård i samband med könsspecifika sjukdomar, exempelvis bröst-, livmoderhals- och prostatacancer. Resterande skillnad förklaras av att kvinnor i högre utsträckning än män konsumerar sjukvård vid psykisk ohälsa och vid sjukdom i muskler och leder.

Resultaten visar också att kvinnor i högre utsträckning får vård inom den mindre kostsamma primärvården medan män får mer vård inom specialistvården. Vid dialysbehandling fanns inga skillnader i sjukvårdsrelaterade kostnader utifrån ett könsperspektiv. Däremot var dialys på sjukhus två och en halv gånger dyrare jämfört med hemdialys. Det

fanns inga skillnader i den totala hälsorelaterade livskvaliteten mellan kvinnor och män, eller mellan patienter med hemdialys och sjukhusdialys.

Resultaten visade tre gånger högre sannolikhet för hemdialys bland män som bodde tillsammans med en partner jämfört med män som levde ensamma. Ett sådant samband sågs inte hos kvinnor. Dessa fynd är i linje med traditionella genusmönster och forskning som visar att kvinnor generellt tillhandahåller mer obetald vård och omsorg till familjemedlemmar. Dessutom visade data att patienter som innan dialysstart fått information från fler källor och som uppfattat att informationen var omfattande och av god kvalitet, hade högre sannolikhet att välja hemdialys. Långa avstånd till dialysmottagning betydde också att det var mer sannolikt att valet blev hemdialys.

Män med eksem och psoriasis hade tydligt fler behandlingar och högre kostnader jämfört med kvinnor, samtidigt som kvinnor i högre utsträckning hade egenvård, det vill säga behandlade sig själva i hemmet med krämer och mjukgörare.

De samlade resultaten visar att det finns betydande skillnader mellan kvinnor och mäns sjukvårdskonsum-

tion, både på en övergripande nivå liksom inom olika sjukdomsområden samt i termer av vilken vårdnivå som nyttjas. Kvinnor konsumerar totalt sett betydligt mer sjukvård jämfört med män vilket till stor del förklaras av att kvinnor föder barn. Dessa kostnader bör ses som en specifik fråga då det primärt handlar om investeringar i nya samhällsmedborgare och inte om kostnader för behandling av sjukdom. Det är angeläget att fortsätta att ana-

lysera fördelningen av sjukvårdens behandlingar och behandlingarkostnader utifrån ett köns- och genusperspektiv, och att i detta även inkludera den obetalda vården och omsorgen som mestadels tillhandahålls av kvinnor. Obetald vård utgör en dold och ofta könssnedvriden subvention av hälso- och sjukvårdssektorn.

Länk till avhandlingen:

<http://hdl.handle.net/2077/56911>

Förhandsbeställ Socialmedicinsk tidskrift till rabatterat pris

Är du intresserad av enstaka nummer av Socialmedicinsk tidskrift eller händer det att du vill beställa en större upplaga av vissa temanummer? Beställ tidskriften innan den går i tryck så får du den till rabatterat pris direkt från tryckeriet hem i brevlådan. Kommande temanummer annonseras i förväg på vår Facebooksida. Vid förhandsbeställning gäller följande priser:

1	ex 200 kr + frakt 15 kr/exemplar (rabatterat porto)
10	ex 1900 kr + frakt och inpackning = 5% rabatt
20	ex 3600 kr + frakt och inpackning = 10% rabatt
30	ex 4800 kr + frakt och inpackning = 20% rabatt
40	ex 5600 kr + frakt och inpackning = 30% rabatt
50	ex 6000 kr + frakt och inpackning = 40% rabatt
100	ex 10 000 kr + frakt och inpackning = 50% rabatt

Beställningar görs via redaktionen@socialmedicinsktidskrift.se. Meddela antal ex och leverans- & faktureringsadress.

Glöm inte att gilla Socialmedicinsk tidskrift på Facebook för att ta del av information om kommande temanummer.